

GOLEM

GUSTAV MEYRINK

DÁLE DOPORUČUJEME

Ladislav Fuks: Myši Natálie Mooshabrové

Temný příběh vdovy Mooshabrové se odehrává ve světě ovládaném diktátorem. Hrdinka líčí pasti na krysy, čelí tyranii svých dvou dětí i vyptávání policie, žije se udržováním hrobů a pracuje pro úřad Péče o dítě. Zdánlivě banální a bezvýznamný život ženy. Kým je ale Natálie Mooshabrová doopravdy?

Ladislav Fuks: Oslovení z tmy – svědectví o vítězství tvora Arjeha

Apokalyptická vize zániku světa po strašlivé katastrofě vypráví o setkání vysíleného chlapce Arjeha s údajným filosofem, který jej ohromí svým věděním a nutí ho k přijetí podmínek, za něž jeho rodu slibuje štěstí a bezpracné bohatství. Novela plná vizí a alegorií slibuje hluboký zážitek

Ladislav Fuks: Příběh kriminálního rady

Všechno je jinak, neboť pomsta se nezastaví před ničím, těmito slovy lze charakterizovat detektivní horor o pátrání po vrahovi dětí, který je zároveň psychologickým románem o vztahu dospívajícího syna k despotickému otci. Rozuzlení je stejně tak nečekané, jako šokující.

Vojtěch Rakous: Doma – židovské obrázky

Soubor povídek Doma byl první knihou, která uvedla do české literatury židovské obyvatelstvo venkova a maloměsta jako jeho přirozenou součást. S humorem i porozuměním vypráví, jak vesničtí Židé poloviny 19. století se svými sousedy sdílejí běžné radosti i starosti a zároveň ctí své tradice a svou víru.

Vojtěch Rakous: Modche a Rézi

Humorné vyprávění o trampotách starého dobráckého, ale poněkud nedůvtipného, Žida Modcheho a jeho hádavé, úzkostlivě čistotné, panovačné, lakomé, ale přesto všechno dobré, ženy Rézi. Modche je věčný smolař a díky své jednoduchosti provádí jednu hloupost za druhou. Autor nám tyto jeho escapády předkládá v několika příbězích, psaných tradičním jazykem a s laskavým humorem.

GUSTAV MEYRINK

Golem

v překladu Bořivoje Prusíka

Vydání jako celek i jednotlivé části (text díla, obálka, grafická úprava, případně jazyková adaptace, redakční poznámky, ilustrace, předmluva, doslov, životopis autora apod.) jsou chráněny autorskými právy. Nositelé těchto práv jsou uvedeni v tiráži.

Prosíme, používejte tuto elektronickou verzi knihy pouze v souladu s platnou licencí. Žádná verze licence k této e-knize neumožňuje rozšiřování jejích kopií (včetně půjčování) či sdělování díla veřejnosti (například umístováním kopií či extrahovaných částí na servery, ze kterých je možno tento soubor nebo jeho část dále stahovat nebo jej prohlížet), a to za úplaty či zdarma.

GUSTAV MEYRINK

Golem

v překladu Bořivoje Prusíka

Praha 2016

Obálka © Marcela Strejčková – Nomzamo, 2016
© Monika S. Benešová – Lama, 2016
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-87959-61-9 (formát PDF)

ISBN 978-80-87959-62-6 (formát ePub)

ISBN 978-80-87959-63-3 (formát MobiPocket)

Gustav Meyrink

Známou je staropražská legenda o Golemovi, oné hliněné figuře s mongolským typem tváře. Za časů císaře Rudolfa II. vytvořil tuto podivnou figuru výtečný znalec kabaly rabín Löw (známý nám už z veselohry Jaroslava Vrchlického „Rabínská moudrost“), jenž dovedl ten hliněný výtvar oživit a podřizovat své silné vůli. Poslední dobou kinematografie i divadla osvěžila hrou „Golem“ vzpomínky na pražské ghetto z dob středověku.

Tato legenda upoutala svou živou fantasií a barvitou plastikou i autora románu, jež dnes v českém překladu čtenářstvu podáváme.

Gustav Meyrink (narozeny ve Vídni r. 1868 a žijící v Bavorsku ve Starnbergu na březích stejnojmenného jezera) žil jistou dobu v Praze. Možná, že člověku-Meyrinkovi byla tato doba nejbolestnější periodou jeho života, jisté však je, že básník – Meyrink odnesl si z Prahy, z oné Staré Prahy let osmdesátých nebo devadesátých minulého století, kdy proslulé ghetto pražské stálo ještě nerozkopáno a neporušeno – že odnesl si od nás dojmy tak uchvacující, lásku tak nehynoucí, že i po letech nezeslabeně svěžími barvami a nadšenými slovy vyznává tu lásku Praze, obestřené mystickými bájemi, Praze, svědku světových převratů, Praze historické a právě v ghettu nejstrnulejší ve starobylém rázu, je-muž motyka a lopata na počátku nového věku učinila náhlý konec. Nekrolog Staré Praze, chcete-li, plný slov

obdivu a nadšení, stesku a smutku – můžeme vidět v rámci, v němž se román odehrává.

Nehleďte v Meyrinkově „Golemu“ banální opakování staré legendy. Jeho „Golem“ – jak správně napsal kritik O. Stein – „má hlubší, symbolický význam. Je to tajemství pravdy. Zastřený saidský obraz. On je duší lidstva, jeho obrazem“.

A román celý – je snem. Znáte rozkošnou Anderse- novu báchorku „Kouzelné střevíce“? Tentýž, naivně roztomilý, motiv naleznete i u Meyrinka.

Cizinec, jenž si v chrámu sv. Víta omylem vymění klobouk, vlivem tohoto jaksi „kouzelného klobouku“ má v noci zvláštní sen. Je zanesen o 33 let zpět a žije život majitele klobouku Athanasie Pernatha... život plný fantastických příhod, strhujících, napínavých, rozrušujících. A sen tento je obsahem románu.

„Psal ho básník, jenž s láskou se ujal svého díla... v něm obsáhl celou Prahu, kterou milujeme pro její vznešenou krásu, pro její slavnou minulost... Jak pestré obrazy se v románu Meyrinkově vynořují! Tolik staropražských postav, tolik lidí, jež jen zde jsou možné, jež jen pražský svět mohl zrodit. Sedíme v krčmě „U Lojzicka“, slyšíme hudbu, vidíme tance. Ulice žijí, domy žijí, i starý dóm žije svou úctyhodnou mystikou.

Vše je plno zvláštní živosti a mezitím kráčejí hlavní postavy románu: Pernath, hledatel věčné pravdy; Hillel – mudrc; Cvak – starý loutkář; Lojza – zločinec; Hašile – blázen; Miriam – oddaná ve své čisté lásce; vznešená dáma; ďábelský vetešník Wassertrum; chudý student Charousek a jak se všichni jmenují ti pražští

lidé, s pražskou krví, jež jim vždy vášnivé koluje žilami.

Gustav Meyrink svým románem našel jedinou formu, jakou může být napsán pražský román: kdo své mládí prožil v Praze a neměl zabeďněné smysly, ten podlehl romantice tohoto města. Leta ta byla každému nejkrásnějšími, v nichž dospěl nejbliže k prameni veškerého života tajuplné, romantické Prahy.

Když pak Meyrink, fantastický básník, právě „Golema, co pražský román stvořil, zasloužil si vděčnost všech mladých duší“ – praví kritik a my dodáváme: i vděčnost všech, kdo milujeme Prahu půvabnou, tajuplnou a romantickou.

Praha, na sv. Václava 1916.

Dr. B. Prusík.

Spánek

Měsíční světlo dopadá k nohám mé postele a leží tam jako veliký, jasný, plochý kámen.

Kdykoliv se úplněk počíná ve své podobě hroutit a kdykoliv se jeho pravá strana začíná propadávat – jako obličej, jenž jde vstříc stáří, dostává nejdříve na jedné straně vrásky a hubne – tu vždy v takové době zmocňuje se mne v noci těžký, mučivý neklid.

Nespím a přece nebdím a v polospánku směšuje se v mé duši prožité s vyčtělým nebo s odposlouchaným, jako dva proudy, různé barvy a jasnosti, jež se prolínají a vedle sebe tekou.

Četl jsem o životě Buddhy Gotamy, než jsem si lehl, a v tisíci obměnách táhla mi hlavou tato věta, počínajíc vždy od začátku:

„Vrána slétla ke kameni, jenž vyhlížel jako kus tuku, a myslila si: snad je tu něco chutného. Poněvadž však vrána nenašla tam nic chutného, odlétla opět. A jako vrána, jež slétla k onomu kameni, tak opouštíme i my – my, svůdci – asketu Gotamu, ježto jsme v něm ztratili zálibení.“

A obraz kamene, jenž vyhlíží jako kus tuku, roste v mém mozku do nesmírna.

Jdu vyschlým řečištěm a zvedám hladké oblázky, šedomodré, postříkané lesknoucím se práškem, nad nimiž uvažuji a uvažuji a přece nevím, co s nimi počít, pak černé, se žlutými sirnatými skvrnami, jako zkamenělé pokusy dítěte, napodobit neohrabané, kropenaté mloky.

A chci je odhodit daleko od sebe, ty oblázky,
a přece padají mi vždy z rukou a já nemohu jich vypo-
vědět za dosah svých očí.

Všechny kameny, jež kdy v mém životě hrály něja-
kou úlohu, vynořují se teď kolem mne.

Mnohé se těžkopádně namáhají, aby se pískem
propracovaly na světlo, jako velcí, břidlicovitě zbarve-
ní krabi, když se vrací příliv, zrovna jako by chtěly
všechno obětovat, jen aby na sebe upoutaly mou po-
zornost, aby mi vyprávěly nesmírně důležité věci.

Jiné – vysíleny – padají bez sil zpět do svých otvo-
rů a vzdávají se naděje, moci se kdy uchopit slova.

Občas se vytrhnu z přítmi těchto polosnů a vidím
zase na okamžik světlo úplňku v nohách mé postele,
jak tam na načechrané přikrývce leží jako veliký, jas-
ný, plochý kámen, pak zase znovu slepě tápu za svým
mizejícím vědomím, bez odpočinku hledaje onen ká-
men, jenž mě mučí, jenž asi leží někde v rumu mých
vzpomínek a vyhlíží jako kus tuku.

Vedle něho asi ústí do země dešťová roura – před-
stavuji si – zahnutá v tupém úhlu, s okraji rzi rozežra-
nými, a vzdorovitě si chci v duchu vynutit takový ob-
raz, abych obelhal své vyplašené myšlenky a ukolébal
je opět do spánku.

Nedaří se mi to.

Znovu a znovu s bláhovou vytrvalostí tvrdí umanu-
tý hlas v mém nitru – neúnavně jako okenice, kterou
vítr v pravidelných pauzách ke zdi přiráží –: je tomu
zcela jinak; není to naprosto kámen, jenž vyhlíží jako
kus tuku.

A nemohu se toho hlasu zbavit.

Když i stokráte namítám, že to všechno je zcela vedlejší, tu mlčí hlas ten malou chvíli, pak však se zas nepozorovaně vzbudí, a zase tvrdošíjně začíná od počátku: dobře, dobře, máš pravdu, ale přece to není ten kámen, jenž vyhlíží jako kus tuku.

Zvolna se mne zmocňuje nesnesitelný pocit bezradnosti.

Co se dále dělo, nevím. Vzdal jsem se snad dobrovolně odporu, nebo mne snad mé myšlenky přemohly a spoutaly?

Vím pouze, že mé tělo leží ve spánku na loži, a že mé smysly se odloučily od těla a nejsou už na ně pranic poutány.

Kdo je teď „já“, chci se náhle ptát, ale rozpomínám se, že teď už nemám žádného orgánu, jímž bych mohl klást otázky; pak se obávám, že ten hloupý hlas se znovu probudí a že znovu začne nekonečný výslech o onom kameni a kusu tuku.

A proto se obracím na druhou stranu.

Den

Pojednou jsem stál v ponurém dvoře a viděl jsem načervenalým obloukem vrat naproti – na druhé straně úzké, špinavé ulice – židovského vetešníka, opřeného o klenutí krámku, jehož zdi byly ověšeny starým železným haraburdím, rozbitým náčiním, zrezavělými cihličkami a bruslemi, a různými jinými odumřelými věcmi.

A tento obraz měl mučivě jednotvárný ráz, jenž charakterizuje všechny ony dojmy, jež den co den, tak a tak často, jako podomní obchodník překračují práh našeho vnímání; proto také nevyvolal u mne ani zvědavost ani překvapení.

Byl jsem si toho vědom, že jsem už dlouhou dobu v tomto okolí doma.

I tento pocit nezanechal ve mně žádného hlubšího dojmu přes to, že byl v odporu k tomu, co jsem před krátkou dobou ještě vnímal a jak jsem se sem dostal.

Slyšel jsem patrně, nebo snad jsem někdy četl o podivném srovnání kamene ke kusu tuku a tento nápad se mi pojednou vtíral do hlavy, když jsem po vyšlapaných schodech stoupal ke své komůrce a když mi mimochodem napadlo, jak špekovitě vyhlížejí kamenné stupně schodů.

V tom jsem slyšel kroky na schodech nade mnou, a když jsem došel ke svým dveřím, viděl jsem, že to byla čtrnáctiletá, rudovlasá Rosina vetešníka Aarona Wassertruma.

Musel jsem jít těsně kolem ní a ona stála zády k brlení schodů a nahýbala se smyslně zpět.

Špinavýma rukama držela se železné tyče schodiště a tu jsem viděl, jak její bledé, nahé lokty svítily v matném polotemnu schodů.

Vyhnul jsem se jejímu zraku.

Hnusil se mi její vtíravý úsměv a ten voskový obličej houpacího koně.

Má asi houbovité, bílé maso, jako onen axolotl, jež jsem před chvílí viděl u ptáčníka v nádržce se salamandry – cítil jsem.

Řasy rudovlasých jsou mi protivné jako řasy králíka.

A otevřel jsem dveře a práskl jimi rychle za sebou.

Ze svého okna jsem mohl vidět vetešníka Aarona Wassertruma, jak stojí před svým krámkem.

Opíral se o dveře tmavého klenutí a uštipoval si klíšťkami nehty.

Byla-li rudovlasá Rosina jeho dcerou, nebo jeho neteří? On jí netyl naprosto podoben.

Mezi obličejí Židů, jež den jak den se vynořují v Hampejské ulici, dovedu zřetelně určit různé kmeny, jež se stejně nedají blízkým příbuzenstvím jednotlivců setřít, jako se nesmísí olej s vodou. Zde nelze říci: ti tam jsou bratři, nebo otec a syn.

Ten náleží k onomu kmeni, onen zas k jinému, to je vše, co lze vyčíst z tahů obličaje.

Což by dokazovalo, i kdyby Rosina byla podobna vetešníkovi!

Tyto kmeny chovají k sobě navzájem tajný odpor a hnus, jenž dokonce proráží i závory úzké příbuznosti

krevní, ale ony ho dovedou udržet v tajnosti před zevním světem, jako nebezpečné tajemství, jež je třeba bděle zachovávat.

Ani jediný neprojeví tento hnus a v tomto souhlasném jednání podobají se nenávisti plným slepcům, kteří chytají se za lano, prosycené špínou: ten oběma pěstma, onen jen s odporem jedním prstem, všichni však posedlí pověrečným strachem, že propadnou najisto záhubě, jakmile se vzdají společné opory a oddělí se od druhých.

Rosina je z onoho kmene, jehož rudovlasý typ je ještě odpudivější než typ druhých. Jehož muži jsou úzkoprsí a mají dlouhé, slepičí krky s vystávajícím ohryzskem.

Vše na nich zdá se být pihovaté a po celý život úpí pod horoucími mukami, tito muži, – a bojují tajně proti svým vášním nepřetržitý, bezvýsledný boj, jsouce mučení věčnou, protivnou úzkostí o své zdraví.

Nebylo mi jasno, jak jsem mohl Rosinu vůbec považovat za příbuznou vetešníka Wassertruma.

Nikdy jsem jí přece neviděl v blízkosti starého, nikdy jsem nepozoroval, že by druh volal druhu.

Také byla skoro neustále na našem dvoře, nebo se krčila v tmavých zákoutích a chodbách našeho domu.

Všichni moji spoluobytelé jistě ji považují za blízkou příbuznou, nebo aspoň za svěřenku vetešnickovu a přece jsem přesvědčen, že žádný z nich nemá důvodu pro podobnou domněnku.

Chtěl jsem zapudit myšlenky na Rosinu a díval jsem se ze svého pokojíku dolů, do Hampejské ulice.

Jako by byl Aaron Wassertrum pocítil můj pohled, obrátil náhle svůj obličej ke mně vzhůru.

Svůj strnulý, strašný obličej s kulatýma, rybíma očima a s odstávajícím horním rtem, rozpoltěným, jako zaječí pysk.

Připadal mi jako lidský pavouk, jenž cítí nejjemnější dotknutí se jeho sítě, byť se i tvářil zcela lhostejně a nevšímavě.

A z čeho asi žije? Nač myslí a co je jeho cílem?

Nevěděl jsem to.

Na zdích jeho krámku visí nezměnitelně den ze dne, rok od roku tytéž mrtvé, bezcenné věci.

Se zavřenýma očima mohl bych je nakreslit: zde promáčkнутá plechová trubka bez klapky, zežloutlý obraz na papír malovaný, s vojáky tak podivně sestavenými. Pak girlanda zrezavělých ostruh na plesnivějším koženém řemeni a jiné napolo shnilé haraburdí.

A vpředu na podlaze, hustě vedle sebe, takže nikdo nemohl překročit práh krámečku, nahromaděná řada kulatých železných plátů s plotny.

Všech těchto věcí neubývalo, nepřibývalo a zůstali tu a tam skutečně někdo z mimojdoucích před krámkem stát a ptal-li se po ceně toho či onoho, tu býval vetešník zachvácen prudkým hněvem.

Způsobem, úžas budícím, zvedl pak svůj svislý zaječí pysk a vychrlil podrážděně cosi nesrozumitelného chroptivým a překotným basem – takže kupci zašla chuť dále se ptát a zastrašen šel raději dále svou cestou.

Pohled Aarona Wassertruma sklouzl bleskurychle z mých očí a spočinul teď s napjatým zájmem na holé zdi vedlejšího domu, jež přiléhala k mému domu.

Co tam asi vidí?

Vedlejší dům přece je do Hampejzské ulice obrácen zadní stěnou a jeho okna vedou do dvora! Jen jedno jediné je obráceno na ulici.

Zdálo se, že do místností, jež sousedí a jsou položeny ve stejné výši s mým pokojíkem – myslím, že patří k nějakému křivolakému ateliéru – vešel právě někdo, neboť skrze zeď jsem náhle slyšel mluvit mužský a ženský hlas.

Ale to přece nemohl vetešník zdola zpozorovat!

Před mými dveřmi se někdo pohyboval; uhodl jsem: je to stále ještě Rosina, jež stojí venku v přítmí, čekajíc ve smyslné touze, že snad ji přece k sobě zavolám.

A dole, o půl patra níže, číhá na schodech zdřobaný výrostek Lojza se zatajeným dechem, otevřou-li své dveře, a já až takřka nahoru cítím dech jeho nenávisti a jeho zpěněné žárlivosti.

On se bojí přijít blíže a býti Rosinou zpozorován. On ví, že je na ní závislý, jako hladový vlk na-svém hlídači, a přece by nejraději vyskočil a beze smyslů popustil uzdu svému vzteku! – – –

Posadil jsem se ke svému pracovnímu stolku a vyndal jsem své pinzety a rydla.

Než práce se mi nedařila, má ruka nebyla dost klidná, abych mohl opravovat ony jemné japonské rytiny.

Trudný, ponurý život, jenž tíží tento dům, nepopřává mé mysli klidu; stále a stále vynořují se v ní staré obrazy.

Lojza a jeho dvojenec Jaromír jsou přece jen asi o rok starší Rosiny.

Pamatuji se už jen stěží na jejich otce, jenž se zaměstnával pečením hostií; teď zdá se mi, že se o ně stará nějaká babice.

Nevěděl jsem pouze, která je to z oněch mnohých, jež bydlí v domě skryty, jako žáby ve svém útulku.

Stará se o oba kluky, to jest: popřává jim kout k přespání; za to však musí jí odvádět, co kde příležitostně ukradnou, nebo vyžebrají.

Dává-li jim také jíst? Asi sotva, neboť přicházívá domů vždy až pozdě večer.

Je prý umývačkou mrtvol.

Lojzu, Jaromíra a Rosinu jsem vídal ještě jako děti, jak si bezstarostně hrávali ve třech na dvoře.

Tomu je už však dávno.

Teď slídí Lojza celý den po rudovlasé Židovičce.

Časem ji dlouho marně hledá, a když ji už nikde nemůže najít, tu plíží se k mým dveřím a čeká se zkriveným obličejem, že snad sem tajně přijde.

Tu, sedím-li u své práce, vidím ho v duchu, jak venku číhá v klikaté chodbě, jak poslouchá, a má hlavu na vyhublém krku kupředu nataženou.

A mnohdy bývá hluboké ticho náhle přerušeno pekelným rámusem.

Jaromír, hluchoněmý výrostek, jehož veškerá mysl je plna neustálé, šílené touhy po Rosině, bloudí jako divé zvíře po domě a jeho neartikulované štěkávé vytí,

jež ve chvílích žárlivosti a podezření takřka smyslů zbaven ze sebe vyráží, zní tak děsivě, že až krev v žilách stydne.

V slepě zuřivosti hledá oba, domnívaje se, že jsou někde pohromadě, skrytí v některém z tisíce špinavých zákoutí, bývá bičován myšlenkou, že musí být svému bratru neustále v patách, aby se s Rosinou nestalo nic, o čem by nevěděl.

Tušil jsem, že právě tato neustávající muka mrzákova jsou dráždidlem, jež ženou Rosinu k tomu, zaplé-
tat se zas a zas s jeho bratrem.

Kdykoliv její náklonnost a poddajnost ochabuje, tu vždy vymýšlí si Lojza nové a nové ohavnosti, aby Rosininu smyslů na novo vznítit.

Tu dávají se zdánlivě nebo skutečně hluchoněmým dopadnout a vylákají zuřivce zálučně za sebou do tmavých chodeb, kde nastrojí zlomyslné pasti z rezavých obručí, jež vyletí do výše, šlápneme-li na ně, nebo z železných hrábí, obrácených špičkami nahoru, pasti, do nichž Jaromír bez milosti padá a krvavě se zraňuje.

Čas od času vymýšlí si Rosina na vlastní vrub něco pekelného, jen aby jeho muka na nejvyšší míru napjala.

Pak rázem změní své chování k Jaromírovi a tváří se, jako by náhle v něm nalézala zalíbení.

Se svou věčně se smějící tváří sděluje chvatně mrzáku věci, jež ho rozčilují až k šílenství; vymyslila si k tomu mluvu znamení, zdající se tajemnou a polosrozumitelnou, mluvu, jež hluchoněmého bez pomoci zaplétá do nevypletitelné sítě nejistoty a sžírajících nadějí.

Viděl jsem ho jednou stát před ní na dvoře, a ona mluvila s tak prudkými pohyby rtů a s tak vášnivou gestikulací, že se mi zdálo, že se každé chvíle v divokém vzrušení zhroutí.

Po tváři tekl mu pot z nadlidského úsilí, pochopit smysl úmyslně tak nejasného, chvatného sdělení.

A celý příští den číhal pak v horečném očekávání na tmavých schodech jiného, polozbořeného domu, jenž stojí v pokračování úzké, špinavé Hampejzské ulice, až zmeškal čas, si na rozích vyžebrať pár krejcarů.

A když pozdě večer polomrtvý hladem a rozčilením chtěl domů, našel dveře mateřskou ošetřovatelkou dávno zavřenou.

— — —

Veselý ženský smích zalétal skrze zdi ke mně z přiléhajícího ateliéru.

Smích! – V těchto domech radostný smích? V celém ghettu není nikoho, kdo by se mohl radostně smát.

Tu mi napadlo, že mi před několika dny starý loutkář Cvak svěřil, že si od něho za drahé peníze mladý, vznešený pán najal ateliér, patrně, aby se v něm mohl s vyvolenou svého srdce nerušeně scházet.

A že každé noci, aby nikdo nic nepozoroval, byl po kouskách drahocenný nábytek nového nájemníka nahoru dopravován.

Dobromyslný staroch si radostí mnul ruce, když mi to vyprávěl, a dětinsky se těšil z toho, jak zručně to vše

navlékl: ze všech obyvatelů domu nikdo neměl tušení o tom romantickém páрку.

Do atelieru je prý možné se nenápadně dostat třemi domy. – Dokonce prý je tam přístup padacími dveřmi!

Ano, když se vypáčí železné dveře na půdu, a to je prý s oné strany velice lehko, tu prý lze kolem mé komůrky dospět ke schodům našeho domu a použít jich pak co východu.

Zase zní radostný smích sem ke mně a v mé mysli vynořují se nejasné vzpomínky na luxusní obydlí a na šlechtickou dámu, k níž jsem byl často volán, abych provedl malé opravy na drahých starožitnostech.

Pojednou slyším vedle pronikavý výkřik. Zděšeně poslouchám.

Železné dveře na půdu prudce rachotí, v nejbližší chvíli vrazí do mého pokojíku nějaká dáma.

S rozpuštěnými vlasy, bledá jako stěna, se zlatitou brokátovou látkou přehozenou přes nahá ramena.

„Mistře Pernathe, ukryjte mne, – pro Boha živého! – neptejte se, ukryjte mne zde!“

Dříve než jsem mohl odpovědět, byly dveře mé komůrky opět otevřeny a hned zase prudce přiraženy.

Jedinou vteřinu zašklebil se obličej vetešníka Aarona Wassertruma, jako ohyzná maska ve dveřích mého pokojíku.

Okrouhlá, svítící skvrna vystupuje přede mnou a opět rozeznávám v záři úplňku nohy svého lůžka.

Ještě tíží mne spánek jak těžký, vlněný plášť
a jméno Pernath zlatými písmeny vyvstává v mé
vzpomínce.

Kde jen jsem četl toto jméno?

Athanasius Pernath?

Myslím, myslím, že před dávnou, dávnou dobou
jsem si kdysi kdesi vyměnil klobouk a divil jsem se, že
mi tak dobře sedí, když přece právě já mám tak podiv-
nou formu hlavy?

A podíval jsem se dovnitř klobouku – tehdy – a,
ano, ano, tam to stálo zlatými písmeny na bílé podšív-
ce:

ATHANASIUS PERNATH.

Chránil jsem se toho klobouku a bál se ho, sám ne-
vím proč.

A tu jako šíp sletí na mne ten hlas, jež jsem už za-
pomněl a jež vždy na mně chtěl vědět, kde je ten ká-
men, jež se podobá kusu tuku.

Rychle si kreslím v duchu ostrý, sladce usměvavý
profil rudovlasé Rosiny a skutečně se mi podaří tímto
způsobem vyhnout se šípu, jež se hned ztrácí
v temnotě.

Ano, obličej Rosinin! To je přece silnější, než tupě
blábolící hlas; a zvlášť teď, kdy zase hned budu scho-
ván ve svém pokojíku v Hampejzské ulici, teď mohu
být docela klidný.

O autorovi

Gustav Meyrink, vlastním jménem Gustav Meyer, se narodil 19. ledna 1868 ve Vídni jako nemanželský syn württemberského ministra a bavorské dvorní herečky.

Meyrink byl německy píšící spisovatel, který žil od roku 1884 v Praze, kde si z dědictví po svém otci otevřel bankovní dům.

Atmosféra staré Prahy a především pak pražského židovského ghetta Meyrinka dokonale zasáhla. Byl fascinován východními filozofiemi, mystikou a okultismem, což je v jeho nejznámějších románech *Golem* (1915), nebo v pozdějším *Andělu západního okna* (1927) velmi znát.

První literární úspěchy zaznamenal se svými satirickými texty, které mu vycházely v německém týdeníku *Simplicissimus*, a které pak byly vydány v povídkových souborech *Žhavý voják a další příběhy* (1903) a *Orchideje* (1904).

Dalšími jeho romány jsou *Zelená tvář* (1916), *Valpružina noc* (1917) a *Bílý dominikán* (1921). Je také autorem čtyř divadelních her, které však neměli valnou odezvu. Také přeložil do němčiny některá díla Rudyarda Kiplinga a Charlese Dickense.

V roce 1902 byl na základě smyšlených obvinění z nekalých bankovních praktik, vyšetřován a vězněn, což vedlo k uzavření jeho bankovního domu a posléze roku 1904, také díky policejní šikaně a měšťácké nenávisti, k definitivnímu opuštění Prahy.

Po Vídni, Mnichovu a Montreux, se Meyrink natrvalo usadil v německém Starnbergu, kde 4. prosince 1932 zemřel.

zdroj internet

Obsah

Gustav Meyrink	7
Spánek.....	11
Den.....	15
O autorovi.....	25

GUSTAV MEYRINK

Golem

Obálka s použitím vlastní ilustrace
Marcela Strejčková – Nomzamo.

Vydalo nakladatelství Monika S. Benešová – Lama,
sídlo: V Olšínách 50, Praha 10,

<http://www.lama-web.cz/>,

jako svou 22. publikaci.

Překlad a úvodní slovo Bořivoj Prusík.

K vydání připravil (podle vydání F. Topič, Praha 1917), redakčně upravil a životopis autora napsal Karel Marek.

Výroba e-knihy Marcela Strejčková – Nomzamo,
sídlo: V Olšínách 50, Praha 10.

Vydání první elektronické (v nakladatelství Lama).
Praha 2016.

ISBN 978-80-87959-61-9 (formát PDF)

ISBN 978-80-87959-62-6 (formát ePub)

ISBN 978-80-87959-63-3 (formát MobiPocket)

NEPŘEHLÉDNĚTE

Gustavo Adolfo Bécquer: Paprsek luny – tajemné španělské legendy

Kdo je ta tajemná žena, do níž se v nočním lese zamiloval Manrique? Proč není radno se o dušičkové noci přiblížovat k Vrchu duší a jak s tím souvisejí templáři? Přinese Pedro milované Marii zlatý náramek a co má společného láska a vina? Co je tak vzácným případem? A co se stalo v Maurčíně jeskyni?

Popelka Biliánová: Paní Katynka z Vaječného trhu

Paní Katynka z Vaječného trhu je milou lidovou postavou pražské trhovkyně první poloviny 19. století, která svůj „kšeft“ ovládá naprosto mistrně. Je to typ impozantní tvrdošíjné poctivé ženy s velkým a dobrým srdcem. Na těchto stránkách se seznámíme s jejím příběhem, kterak v hádce vypudí z domu svého jediného syna a jak jej zase šťastně nalezne. Díky skvělému vypravěčskému talentu autorky se nenásilně seznamujeme s folklórem pražských tržišť a s kouzelnou jadrností dobového jazyka, která bez potíží dokáže dojmout i způsobit záchvaty smíchu. Výborná odpočinková četba na dovolenou.

Lev Blatný: Povídky v kostkách

Experimentální povídky a básně v próze Lva Blatného, jednoho z našich význačných expresionistů, nastavují ironické, satirické a mnohdy groteskní zrcadlo konvencím předválečné společnosti. Krátké, koncentrované prózy vás možná překvapí svou hutností a silou a především nadčasovostí.

Svatopluk Čech: Jestřáb kontra Hrdlička

Tragický příběh nepraktického pana Hrdličky a jeho rodiny, která se nedokáže přizpůsobit změně jejich poměrů, což neodvratně vede kroky nebohého Hrdličky k bezcharakternímu lichváři Jestřábovi. Ten se, beze všech výčitek svědomí, vrhá na svou budoucí oběť a nechává ji pomalu tonout v jedovatých vodách dluhů, úpisů, směn a exekucí.

Svatopluk Čech je bezpochyby mistr pera a není pro něj těžké, svým lyrickým uměním, vyvolat ve čtenáři silné emoce k hrdinům tohoto dramatu.

Text je opatřen redakčními poznámkami.

Viktor Dyk: Smrt panenky – výběr povídek o smrti

Výběr Dykových povídek, jež spojuje téma smrti a lásky, zahajuje smrt z nedostatku lásky a uzavírá smrt z přílišné lásky, již není

možné naplnit. Najdeme zde také smrt, díky níž je možné věčně milovat, a kromě dlouhého umírání stářím je zde popsána i myšlenka smrti, aby mohl jiný milovat.

Ladislav Fuks: Nebožtíci na bále – malá humoreska

Maloměstská humoreska o záměně dvou osob na pozadí iluzorního poklidu před blížící se světovou válkou. Autor rozehrává sled groteskních situací, v nichž hrají roli nejen oba „nebožtíci“ a jejich příbuzní, ale i bezduchost úředníků a policie.

Ignát Herrmann: Z pamětí starého mrzouta

Pobavte se příhodami mrzoutského úředníka, poodhalte jeho milostné zážitky z mládí i trampoty s „kmotrem“ nebo s „českým pekáčem“, prožijte s ním nekonečné týdny s husou nebo strasti kolem „vhodných vánočních dárků“ a nezapomeňte ani na kapitolu, v níž se pan Cyrus stane „volebním agitátorem“.

Ignát Herrmann: Otec Kondelík a ženich Vejvara

Pan Václav Kondelík je vážený měšťan, uznávaný malířský mistr, náramný labužník, znalec piva, vtipálek i škarohlíd, a tak trochu samolibá. Rodinné pohodlí mu, v dobrém slova smyslu, začíná čeřit velice nesmělý a trochu nedůvtipný nápadník jeho jediné dcery Pepičky, magistrátní úředník Vejvara.

Jiří Mahen: Rybářská knížka

Kniha, která je stále považována za „rybářskou bibli“, plná vzpomínek z rybářských výletů, postřehů ze života ryb a rybářů, dojmů z nádherné přírody. Krásný jazyk, humorná nadsázka i porozumění přírodě, rybám a rybaření uchvátí čtenáře i dnes. Začínajícího rybáře jistě potěší rady a zkušenosti.

Josef Svatopluk Machar: Čtyři knihy sonetů 1890 – 1892

Čtyři knihy sonetů jsou sbírkou původně čtyř samostatných knih psaných v letech 1890 až 1892 a pojmenovaných podle ročních dob. Ve sbírce jsou tyto knihy řazeny nikoli tak, jak jdou roční doby za sebou, ale podle pořadí, v jakém byly psány a vycházely: Letní sonety (1890/1891), Zimní sonety (1891/1892), Jarní sonety (1892/1893) a Podzimní sonety (1892/1894). Stejně jako v celém Macharově díle, se i v této sbírce prolíná subjektivní lyrika s kritikou měšťácké společnosti, lhostejnosti, pokrytectví, falešné morálky i prázdného vlastnictví. Zamýšlí se zde nad soudobým světem moderní civilizace a vyjadřuje pocity mladé generace, pocity zklamání, ale i prosazování individuality, zájmu, aktivity. To vše je pro nás stále aktuální.

Vojtěch Rakous: Doma – židovské obrázky

Soubor povídek Doma byl první knihou, která uvedla do české literatury židovské obyvatel venkova a maloměsta jako jeho přirozenou součást. S humorem i porozuměním vypráví, jak vesničtí Židé poloviny 19. století se svými sousedy sdílejí běžné radosti i starosti a zároveň ctí své tradice a svou víru.

Vojtěch Rakous: Doma i jinde

Knihy volně navazuje na předchozí povídkový soubor Doma. Opět jsme v několika povídkách uvedeni do běžného života židovských obyvatel venkova a maloměsta v polovině 19. století. Autor s jemnou ironií, citlivým humorem a velikým porozuměním zachycuje každodenní lidské příběhy tak barvitým popisem, že se čtenář sám během chvíle stává nenásilně jejich účastníkem. Součástí této knihy je jedna z neznámějších Rakousových povídek „Vojkovičtí a přespolní“.

Knihy je opatřena redakčními poznámkami.

Vojtěch Rakous: Modche a Rézi

Humorné vyprávění o trampotách starého dobráckého, ale poněkud nedůvtipného, Žida Modcheho a jeho hádavé, úzkostlivě čistotné, panovačné, lakomé, ale přesto všechno dobré, ženy Rézi. Modche je věčný smolař a díky tomu a díky své jednoduchosti provádí jednu hloupost za druhou. Autor nám tyto jeho eskapády předkládá v několika příbězích, psaných tradičním jazykem a s laskavým humorem.

Antonín Sova: Zlomená duše / Vybouřené smutky

Zlomená duše i Vybouřené smutky, jsou sbírkami plnými pocitů - milostné vášně, erotické touhy, ale i pohrdání, vzdoru, lítosti, zhnušení... Všim tím se posléze prolíná smutek až depresivní a beznadějný, téměř rezignace.

Je až k nevíře, jak živé dokáže být dílo přes sto let staré. Básně, které vznikaly ve zcela jiné době, ve zcela jiných politických a společenských poměrech, jako by mluvily z duší mnohých dnešních lidí, jako by popisovaly naše vlastní pocity z našich vlastních každodenních zápasů.

Josef Svátek: Pražské pověsti a legendy

Krátké kouzelné historicky a kostlivcích, bezhlavých mniších, ohnivých mužích, domovních strašidlech, tajemných kočárech, zázračných mečích a důvěrně známé i takřka neznámé pražské legendy jsou výsledkem třicetileté trpělivé sběratelské práce Josefa Svátka. Přes dvě stovky kraťouchových legend a pověstí je pro přehlednost rozděle-

no do devíti témat. K některým z nich autor připojil jejich varianty, či podobné historky z jiných krajů a zemí. Sbíрка je psána starší, obrazově bohatou češtinou, která, až na drobné výjimky, zůstala takřka zcela redakčně nedotčena. Příjemná pohodová četba, dokonale vhodná k ukrácení dlouhé chvíle.